

VisieKit: Formuleer stap voor stap jullie visie op onderwijs

written by Michiel Lucassen

8 september 2022

In het onderwijs gaat het veel over praktische zaken: werkvormen, toetsen, roosters... Maar daarboven hangt altijd de visie die je als docent, school of instelling hebt. Maar wat is die visie precies? En hoe maak je deze visie nu concreet, zodat het niet blijft hangen bij vage begrippen? Om hierbij te helpen hebben we een nieuwe toolkit ontwikkeld: de VisieKit.

Van visie naar praktijk

Hoe denk je over leren? Wat is de rol van de docent in dit proces? Wat is eigenlijk een goed [leerproces](#)? En hoe zie je dit terug in de praktijk? Vragen waar je vaak maar weinig bij stilstaat in de dagelijkse gang van zaken in het onderwijs. Dat is

jammer, want het zijn belangrijke kwesties die je met je collega's zou moeten bespreken! Vanuit een heldere visie met duidelijke ontwerpprincipes kun je mooi onderwijs vormgeven, en daar zijn zulke gesprekken zeker voor nodig.

Daarnaast: als deze gesprekken al plaats vinden, dan blijft het vaak hangen in algemeenheden. Het is lastig om concreet woorden te geven aan het 'gevoel' wat je als docent vaak hebt over wat werkt. Het is niet voor niets dat veel scholen een hele algemene visie hebben, die maar moeilijk concreet kan worden. Want hoe doe je dat nu? Hoe ontwikkel je een visie die vervolgens ook in de praktijk terug te zien is?

De VisieKit

Om tot een sterke visie te komen hebben we, samen met [Barend Last](#) de VisieKit ontwikkeld. Op basis van de vele ervaringen met teams én de literatuur van [Stephan Schiro](#) zijn we aan de slag gegaan om in 3 stappen naar een concrete visie met bijbehorende ontwerpprincipes te gaan. Hierdoor kun je als team in een dagdeel de juiste gesprekken voeren en samen keuzes maken.

Samen bouwen aan de visie

Door vanuit verschillende invalshoeken te kijken naar de verschillende kanten van het onderwijs, bespreek je samen stap voor stap wat voor beeld je als team hebt. Zo kom je concreet tot een aantal punten, waar je gezamenlijk over tot overeenstemming moet komen.

Het onderwijs: Wat is de primaire functie van onderwijs? Gaat dit vooral over het opleiden tot een vak? Of tot het helpen van leerlingen en studenten om [zich te ontplooiën](#)?

De docent: Welke rol heeft een docent? Moet de docent vooral ondersteunend zijn in het eigen leerproces van de leerling? Of is het de taak om te zorgen voor het overbrengen van vakkennis?

De meest waardevolle kennis: Wat is de meest waardevolle kennis die een student of leerling kan opdoen? Is dit heel erg gericht op het oplossen van

[maatschappelijke problemen](#)? Of willen we dat ze zich voorbereiden op een werkend leven?

Het leren: Wanneer [werkt leren goed](#)? Gaat dat over het overbrengen van kennis vanuit de docent? Of moet een leerling of student vooral zelf actief kennis construeren?

Het evalueren: Waartoe evalueren we? Willen we inzicht in hoe leerlingen en studenten zich onderling verhouden? Of willen we vooral kijken of leerlingen en studenten presteren op hun eigen kunnen?

Bovenstaande onderdelen komen voort uit de eerste fase van de VisieKit. Met deze vragen, en meer, ga je daarbij aan de slag om samen op deze 5 thema's een visie te ontwikkelen. Zo vul je stap voor stap het canvas en ontwikkel je een gezamenlijk beeld van hoe het onderwijs er in grote lijnen uit zou moeten zien.

Ontwerpprincipes: de basis van het onderwijsontwerp

Maar hoe breng je deze visie nu in de praktijk? In de tweede fase ga je aan de slag met ontwerpprincipes. Hierbij maak je de keuze uit een grote hoeveelheid aan verschillende ontwerpprincipes, en bedenk je samen welke principes tot uiting moeten komen in het onderwijs. Hiermee maak je dus een concrete slag van de visie richting het ontwerp van het onderwijs.

Ook hier is weer veel keuze: er zijn 15 ontwerpprincipes, welke je allemaal graag een plek zou willen geven. Maar: er moet bewust een keuze gemaakt worden, zodat je tot een helder en scherp geheel komt. Focus in de principes zorgt voor focus in het uiteindelijke ontwerp!

Randvoorwaarden: de vormen van onderwijs

Om nog een stap concreter te worden is er ook aandacht voor de vorm waarin het onderwijs gegeven wordt. Hierbij zijn 6 verschillende elementen die besproken dienen te worden, zodat je hier de juiste balans in vindt voor het ontwerp van je onderwijs. Uiteindelijk leg je ook dit vast op het canvas, en ontstaat er dus een mooi beeld: een visie op onderwijs, leren en de rol van de docent en de leerling/student. Ontwerpprincipes die hier op aansluiten én de vorm waarin dit in de klas of school terug te zien is.

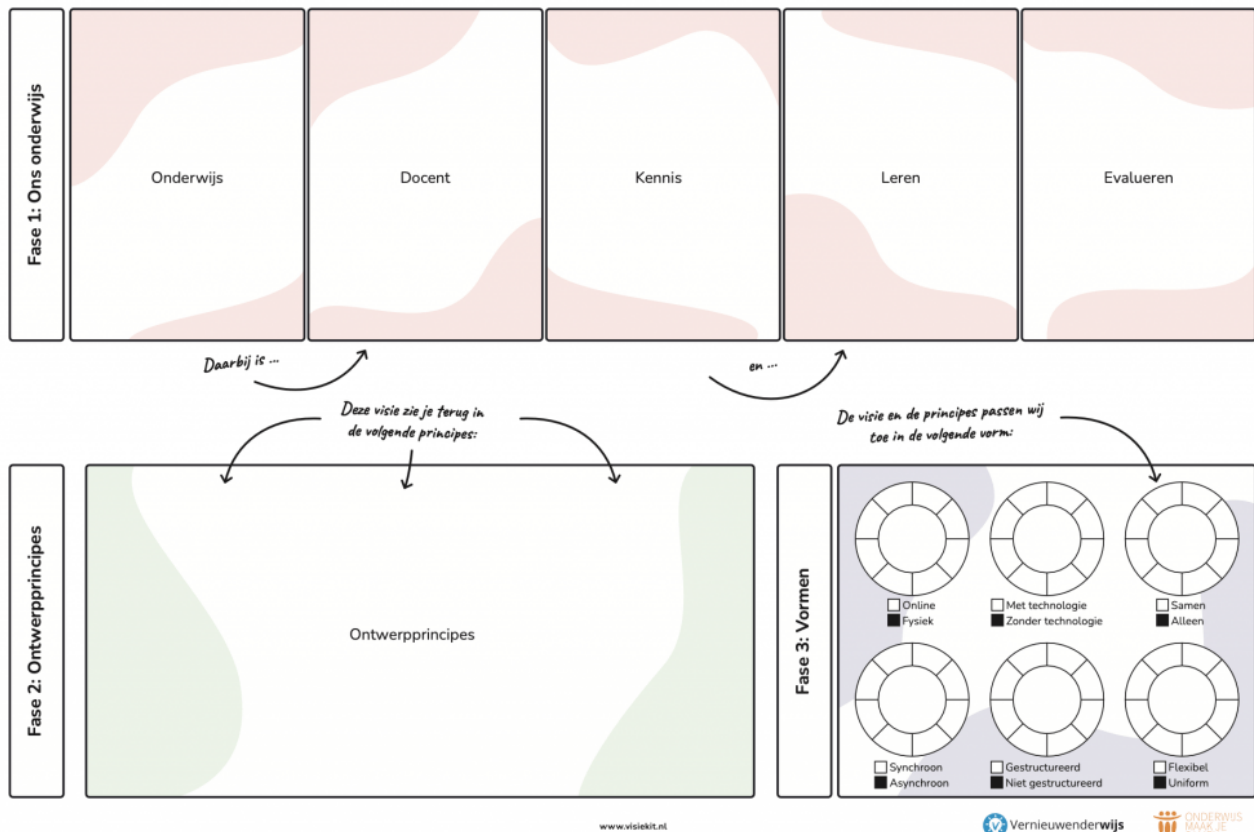

De VisieKit

Het idee van de VisieKit ligt er eigenlijk al lang. Al tijdens de ontwikkeling van de CurriculumKit beseften we ons dat het nodig is om eerst een heldere visie te hebben voordat je aan de slag kan met het ontwerpen van onderwijs. In november 2021 is het idee daarna in een stroomversnelling geraakt, tijdens gesprekken met Barend Last. Daarbij zagen we direct een koppeling met de theorie van de [curriculumideologieen](#), en bedachten we een vorm die hierbij het gesprek zou kunnen leiden én tot een concreet iets zou leiden.

Daarnaast vinden we het essentieel dat iets diepgang heeft én concreet toepasbaar is voor in de les: net als de artikelen op onze blog willen we niet blijven hangen theorie of te veel bezig zijn met het bedenken van vergezichten die uiteindelijk niets concreets opleveren. (studiedagen die we te veel voorbij zien komen). Daarbij vinden we het belangrijk van en met elkaar te leren en dit op leuke en actieve manier te doen.

VisieKit canvas

De VisieKit is dus een leuk en praktische kaartspel wat is gemaakt om teams of vakgroepen te ondersteunen bij het [vormgeven van hun visie](#). Met behulp van het kaartspel bouw je als team stap voor stap aan aan deze visie, waarin je samen belangrijke keuzes neemt. Een handige canvas helpt daarbij om het visie-ontwikkelp proces stap voor stap de doorlopen. Aan het einde heb je concrete opzet, die uitnodigt om uit te schrijven. Daarnaast nodigt de toolkit middels kritisch vragen uit tot gesprekken over onderwijs die voorbij gaan aan de waan van de dag.

De toolkit is zo gemaakt dat je deze er steeds erbij kunt pakken als je met collega's aan de lessen gaat werken: je print een nieuw canvas, pakt de toolkit erbij en bouwt samen met collega's aan beter onderwijs.

Meer weten?

De VisieKit is vanaf nu te bestellen! [Klik hier om direct naar de webshop te gaan](#).

Op de [website van de VisieKit](#) is daarnaast nog meer informatie te vinden

Dit artikel is afkomstig van [Vernieuwenderwijs.nl](#).

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.

Vernieuwenderwijs